

Sirotica Anica.

Bilo je v kraju, kjer so visoke gore, ki krijejo v svojem osrčju neizmerne zaklade črnega premoža. In česa ne najde človeško oko in ne doseže njegova roka?

Prišli so imenitni gospodje resnih obrazov, se pomenili nekaj z lastniki in gospodarji onih visokih gorâ in odšli kdové kam.

Čez nekaj dni pa so prišli zidarji, tesarji in razni drugi delavci, in tisoč rok se je gibalo dokaj dni, tednov in mesecev. In rastla so ogromna tovarniška poslopja, in dimniki so se dvigali više in više. Pa tudi stanovanjska poslopja sivkaste vnanjosti so bila kmalu dogotovljena. Bila so namenjena uradništvu in delavcem.

In prišli so zopet tisti imenitni in resni gospodje, in prihajali so čvrsti delavci od vseh strani. Liki mravljišče je naenkrat postal oni kraj, bogatejši za dokaj stotin ljudi, gosposkih in delavskih.

Prihajali so delavci od vseh strani, iz tužne Koroške, iz zelene Štajerske, iz skalnate Istre in iz lepe Kranjske: delavci fantje in že možje z družinami na delo v tvornice tega kraja, ki se je imenoval Globoka dolina.

Med možmi z družinami je bil tudi Šimen Gorenjec s svojo ženo Marijo in devetletno hčerko Anico. Cela ta družinska trojica je bila doma na Dolenjskem.

Pridna je bila ta Anica v šoli in doma.

V šolo je hodila že drugo leto in lepo je že znala čitati in pisati, računati in risati.

Saj je mami doma že čitala lepe povesti iz »Anđelčka« in je že učeno pisala mesto svojega očeta svojemu dobremu stričku Antonu tjačor na cesarski Dunaj. Na koncu tega pisma pa je vedno pristavila ponosne besede: »Te vrstice je napisala Anica Gorenjec.«

Vi bi le gledali, s kako ponosno radostjo je zrla Anica zlasti na te zadnje besede!

In kako je bila v računanju izurjena. Vse je izračunala: koliko prinese papa ta teden denarja

domov; koliko oni teden, ko je delal nekaj ur več. Natanko je povedala svoji mamici, koliko bode lahko shranila za slabše čase.

O, in risati je znala naša Anica izborna, da, naravnost krasno! Saj jo je pa risanje tudi najbolj veselilo in zanimalo.

Vse, kar je videla, je naslikala.

Če je videla one resne gospode v popolnoma črni obleki, jih je narisala z malo svojo ročico tako natanko, da se je čudil njeni nadarjenosti celo tvorniški ravnatelj sam.

In če je šla spomladi mimo zelenega vrta, kjer so cvetele košate jablane, dišeče hruške in dehteče črešnje, je posnela mala Anica tako natanko to raznobojno cvetje, da si mislil, da vidiš v resnici pravcati vrt. Saj še čebelic, ki so letale s cveta na cvet, ni pozabila.

Vse je Anica rada risala, vse to je veselilo mlado dušo; samo tistih groznih težkih gorâ, v kojih globokih rovih je kopal toliko ljubljeni papa, ni marala risati, dasi ji je papa večkrat pravil o njih.

In tudi mimo teh ogromnih skladov, med katerimi je tvegäl vsak dan svoje življenje njen papa, ni hotela nikdar hoditi.

Joj, gorje, ako bi se ti velikanski skladi zrušili nanj, na ljubega in dragega očeta! Ne, ne — to se ne sme zgoditi!

Kdo bo pa potem vsak večer pripovedoval Anici o tako lepih stvareh, kakor so anđelci v nebesih, kako vse je tam lepo! In kdor je priden in pobožen, pa pride v ta kraj večne sreče! Tako ji je pravil dobri papa.

»In papa moj pridejo tja gotovo in draga mamica tudi, mene pa seveda vzamejo mama in papa s seboj tja gor, kjer se vse blesketa zlatá,« si je mislila pridna Anica.

In zato ni šla nikdar mimo onih votlin, v katerih je bilo sto in sto človeških življenj v nevarnosti, in zato tudi ni risala tistih groznih gorâ.

Huda je bila mala Anica na tiste težke skalnate sklade, in je to tudi povedala svoji dragi mamici.

Naš Janko.

»Nič ne bodi huda, Anica! Le moli vsak večer za papá, da se srečno vrne k nama domov,« je po-
učevala Marija, Gorenjčeva žena, svojo hčerko
Anico.

In ker je bila Anica zelo pridno in poslušno dete,
je poizkusila, da bi ne bila več huda na one strašne
pečine, in jih je naposled le hotela narisati.

»Ne morem, mamica, narisati onih gorâ, ker sem
huda nanje; a za očeta molim vsak večer. Prav lepo
prosim Bogca, da dá zdravje papanu, in da bi se
vedno srečno vrnili k nama. Veste, mamica, pa tudi
vas ne pozabim v molitvi,« je razlagala Anica svoji
mamici.

Oba, oče in mati, sta pristrčno ljubila to svojo
edinko, in vse jo je ljubilo. Kjer je bila in koder je
hodila, vse ji je izkazovalo svojo naklonjenost in lju-
bezen. Če je bila v šoli, če je šla v prodajalno kupo-
vat za mamó, ali če jo je srečal taalioni na cesti —
vsakdo je hotel zreti v njene nebeškolepe in nedolžne
oči.

Da, tako je bilo lepo, ljubeznivo, pridno in po-
slušno to dete, da so ji nadeli častno ime »naš mali
angelček«.

Pa nesreča nikjer in nikdar ne počiva.

V podzemeljskih rovih se je zgodila nesreča. Pod-
sulo se je, ubitih je bilo nekaj ljudi in nekaj jih je bilo
težko ranjenih. Ta glas se je hitro raznesel po tistem
kraju.

In tedaj bi bili vi videli »našega malega angel-
čka«, pa bi bili rekli: to ni več devetletna deklica,
ampak to je odrastla mladenka. Njene oči so bile
napete, trpela je njena mlada dušica neizmerno. Kajti
bala se je in je tudi upala! S svojo mamó je šla tedaj
prvikrat k tistim groznim in visokim goram, ki jih ni
mogla nikdar narisati, ker je bila huda nanje.

In da so ji dovolili, bi bila šla v rove, kjer bi
iskala svojega dobrega očeta! A ni ji bil prost vhod.
Nihče ni smel v rove, in tako je morala tudi ona
čakati, da poiščejo njenega papá živega ali mrtvega.

Seveda živega morajo prinesiti iz rova, mrtvega
ne in zopet ne in stokrat ne — je mislila mala Anica.

In prinesli so ji ga res še živega. O, še se ji je nasmejal, še živi! Saj je ona vedela, da njen papa še živi! In zopet bo pravil one krasne zgodbe in jo lepo božal po laseh in po licih; a ona mu bo dajala poljubčke in hvaležnolepo bo gledala v njegove tako krasne oči! Mama pa ju bo gledala in bo srečna med srečnimi! Zopet bo tako, kakor je bilo prej. Toda kaj, če papa umrje?! O, ne, on ne umrje. Saj vendar živi; saj se ji je tako milo in prijazno nasmejal! O, on mora živeti!

Ali bleda smrt ni vprašala »malega našega angelčka«, ampak je brezsrčno potrkala na vrata Gorenjčevega stanovanja ter terjala svojo žrtev. Ugrabila je Anici in njeni že bolehavei mamici ljubega in dragega papá. Strlo mu je v rovih prsi.

In komu se ni takrat pri pogrebu zarosilo oko, ko je čul to milo jokanje in nazadnje samo napol slišno ihtenje »našega malega angelčka«.

Odtrgati so morali Anico od svežega groba in jo odvesti domov, sicer bi bila umrla na gomili svojega ljubega očeta!

Sami sta ostali mati in Anica.

Ko se je pa nekoliko poleglo valovje groznega gorjâ v njenem mladem srcu, je pisala Anica na cesarski Dunaj svojemu stričku Antonu naslednje pismo:

Dragi striček!

Veste, velika nesreča se je zgodila pri nas. Očeta so mi vzele one grozne gore, o katerih sem Vam že pisala, da jih nimam rada in jih ne morem narisati. Velikanska skala je morala to biti, ki je strla mojemu papanu prsi. Prinesli so jih še žive iz tistih strašnih rovov, ali tri dni potem so umrli in dva dni pozneje so prišli črni možje in so mi jih odnesli v hladno zemljo. Mama so sedaj žalosti zboleli in ne gredo nič več iz postelje. Vas srčno pozdravljava mama in jaz

Anica.

Pa zopet je bil bolnik v Gorenjčevem stanovanju, in pa mlada devetletna postrežnica.

Marija Gorenjec je bila že prej zelo bolehnna in slabotna ženska. Zato ni čudno, da jo je moževa smrt vrgla na bolniško posteljo, in da ji je Anica stregla. Vse je sama prinesla. Samo skuhati še ni mogla, a to so ji rade storile sosede.

Hodil je zdravnik k bolnici vsak dan, in vsaki-krat ga je vpraševala Anica, ali ozdravijo mamica.

»Seveda ozdravi mamica, mili otrok,« je vselej odgovoril dobrosrčni zdravnik.

Na petek je bilo, ko je materi posebno dobro odleglo, in tedaj si je zaželela duhovnika s sveto popotnico. Anica je šla ponj.

In razleglo se je po tistem kraju nežno žvenkljanje malega zvončka, naznanjajočega ljudem, da gre sedaj Zveličar tolažit bolnega človeka!

Ljudje pa so poklekavali in se pridruževali že precejšnjemu izprevodu.

»K Mariji Gorenjčevi gredo,« se je širila novica po vasi.

Pa minil je tisti petek in preminulo je tudi življenje Aničine mamice. Prihodnjo nedeljo so jo ob velikanski udeležbi delavstva in gospode položili k večnemu počitku.

In pri tem izprevodu ni bilo suhega očesa med udeležniki za Anico tako groznega pogreba!

S a m a ob strani tvorničnega ravnatelja je ihté stopala za rakvijo svoje zlate mamice! Nič več solzâ ni imela v očeh, samo še ihtenje je pričalo, da je otrok izgubil z mamico vse, kar je imel še na svetu!

Čez dolgo, dolgo vrsto let pa sem videl mlado gospo stopati po Globoki dolini na Vseh svetnikov dan. Tedaj so mi pravili, da ta gospa pride vsako leto te dneve v Globoko dolino. Rekli so mi, da je ta gospa Anica Gorenjčeva, velika in slavna slikarska umetnica, ki pride vsakikrat te dni molit na grob svojih dragih staršev.

Anton Antonov.

